

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ КРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
КАФЕДРА ЖИВОПИСУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

з навчально-педагогічної роботи

Марина ТОКАР

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Копія сюжетно-тематичної картини»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо-професійна програма: «Станковий живопис»

Факультет: «Образотворче мистецтво»

Форма навчання: денна

Робоча програма з дисципліни **«Копія сюжетно-тематичної картини»** для студентів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Станковий живопис»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: старший викладач Сергій КОВАЛЕНКО
старший викладач Каріна ВОЛОШКО

УЗГОДЖЕНО:

Декан факультету «ОМ» _____

доцент Ольга ІВАЩЕНКО

РОЗГЛЯНУТО:

на засіданні кафедри живопису «З» червня 2025 р.
протокол № 18

Завідувач кафедри живопису _____

Марія КОВАЛЬОВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження Методичною радою академії
протокол № 25 - 04 від «27» серпня 2025р.

АНОТАЦІЯ

до навчальної дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини»

Дисципліна «Копія сюжетно-тематичної картини» належить до циклу професійної та практичної підготовки художників-живописців. Вона спрямована на формування у студентів комплексу спеціальних навичок, необхідних для оволодіння технікою станкового живопису та розвитку композиційного мислення.

Навчальний курс передбачає не механічне відтворення оригіналів, а ґрунтовне вивчення художніх засобів: форми, колориту, просторової організації та сюжетного змісту картини. У процесі роботи студент набуває умінь аналізувати зразки класичного та сучасного мистецтва, оволодіває технічними прийомами, виробляє власні способи виразності та образності.

Опанування курсу сприяє розвитку індивідуальної творчої манери, становленню професійної майстерності та формуванню основ для самостійної художньої діяльності.

Згідно з початковим планом підготовки бакалаврів, викладання дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини», що ухвалена методичною радою ХДАДМ, вивчається студентами протягом 2-х семестрів (4 кредити ECTS 120 навчальних години, у тому числі 60 годин – практичних занять під керівництвом викладача та 60 години самостійної роботи)

ANNOTATION

to the academic discipline "Copy of a Subject-Thematic Painting"

The discipline "Copy of a Subject-Thematic Painting" belongs to the cycle of professional and practical training of painters. It is aimed at forming in students a complex of special skills necessary for mastering the technique of easel painting and developing compositional thinking.

The educational course does not involve mechanical reproduction of originals, but a thorough study of artistic means: form, color, spatial organization and plot content of the painting. In the process of work, the student acquires the ability to analyze samples of classical and modern art, masters technical techniques, develops his own methods of expressiveness and imagery.

Mastering the course contributes to the development of an individual creative manner, the formation of professional skills and the formation of the foundations for independent artistic activity.

According to the initial bachelor's training plan, the teaching of the discipline "Copy Painting", approved by the methodological council of the KhDADM, is studied by students over 2 semesters (4 ECTS credits 120 academic hours, including 60 hours of practical classes under the guidance of a teacher and 60 hours of independent work)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова дисципліна
	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Станковий живопис»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 60		2
		Семестр
Тижневих годин: аудиторних - 2 самостійної роботи студента – 2	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	3 - 4
		Лекції
		-
		Практичні
		60 год.
		Самостійна робота
	60 год.	
		Вид контролю: перегляд

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання –**50/50%**

2. Мета та задачі навчальної дисципліни

Дисципліна «Копія сюжетно-тематичної картини» орієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі станкового живопису, що становить одне з провідних завдань вищої художньої освіти.

Мета курсу полягає у формуванні професійного художника, здатного варіювати технічними засобами олійного живопису під час копіювання творів майстрів задля глибшого розуміння механізмів створення власного твору. Особлива увага приділяється засвоєнню теоретичних знань у набутті практичних навичок та подальшу реалізацію їх у створенні сюжетно-тематичної картини.

Важливим завданням дисципліни є формування у студентів уміння використовувати художню спадщину та досвід попередніх поколінь митців у сучасних інтерпретаціях.

Навчальний процес базується на системному вивченні копіювання оригіналів, що передбачає нерозривний зв'язок усіх складових образотворчої мови: композиції, рисунка, живопису. Засвоєння цих елементів спрямоване на розкриття закономірностей використання кольору та техніки олійного живопису в композиційному мисленні, яке необхідне для створення оригінальних за формою та змістом власних творчих живописних робіт.

Знати :

- принципи підходу до копіювання;
- послідовність процесу копіювання;
- властивості олійної фарби;
- закономірності кольору;
- класифікацію традицій класичної спадщини і світової культури.

Вміти :

- вміти свідомо обирати та використовувати виражальні можливості живописних матеріалів і технік для створення емоційно-виразного художнього образу в процесі копіювання;
- створювати гармонійні кольорово-тональні відношення.
- за допомогою кольору передавати об'єм та фактурні поверхні, що характерні для різних матеріалів (метал, скло, тощо);
- інтегрувати всі елементи образотворчої мови: композицію, рисунок, живопис.

Мати навички:

- застосовувати технічні засоби для досягнення відчуття матеріальності у копії;
- використовувати знання з композиції, академічного живопису та анатомії з метою досягнення максимальної подібності при створенні копії твору мистецтва;
- володіння тональними та колористичними засобами як ключовими чинниками формування виразності художнього образу.

**3. Компетентності та програмні результати навчання навчальної
дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини»
(згідно з освітньою програмою)
Загальні компетентності (ЗК)**

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

4. Зміст і структура дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини»

2 КУРС

3 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 6 завдань за темою:

«Копія сюжетно - тематичної картини, або композиційного фрагменту»

1 МОДУЛЬ містить 4 практичних завдання :

1. Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання.
2. Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна та ґрунту. Підготовка основи для копіювання.
3. Перенесення рисунка на полотно
4. Вибір імприматури або лесувального підмальовка, як запоруки грамотного ведення копії.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання :

1. Нанесення середніх кольорових шарів фарби.
2. Завершальний етап. Узагальнення: лесування, тощо.

3 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 6 завдань за темою:

«Копія сюжетно - тематичної картини, або композиційного фрагменту»

1 МОДУЛЬ містить 4 практичних завдання :

1. Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання.
2. Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна та ґрунту. Підготовка основи для копіювання.
3. Перенесення рисунка на полотно.
4. Вибір імприматури або лесувального підмальовка, як запоруки грамотного ведення копії.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання :

1. Нанесення середніх кольорових шарів фарби.
2. Завершальний етап. Узагальнення: лесування, тощо.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л е к ц я	практ. під керівн. викладача	сам. робота		л е к ц я	практ. під керівн. викладач а	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2 КУРС, 3 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 1								
Завдання 1. Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання	4	-	2	2				
Завдання 2. Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.	12	-	6	6				
Завдання 3 Перенесення рисунку на полотно.	4	-	2	2				
Завдання 4 Підбір та нанесення правильної імприматури або лесувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного	8	-	4	4				
Разом за 1 модулем	28	-	14	14				
МОДУЛЬ 2								
Завдання 1. Нанесення середніх шарів фарб, перша та друга прописка.	16	-	8	8				
Завдання 2. Завершальний етап. Узагальнення: лесування, тощо. ведення копії.	16	-	8	8				
Разом за 2 модулем	32	-	16	16				
Усього за 3 семестр	60	-	30	30				
2 КУРС, 4 СЕМЕСТР								
МОДУЛЬ 2								
Завдання 1. Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання	4	-	2	2				
Завдання 2. Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.	12	-	6	6				
Завдання 3 Перенесення рисунку на полотно.	4		2	2				

Завдання 4 Підбір та нанесення правильної імприматури або лесувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного	8	-	4	4				
Разом за 1 модулем	28	-	14	14				
Завдання 1. Нанесення середніх шарів фарб, перша та друга прописка.	16	-	8	8				
Завдання 2. Завершальний етап. Узагальнення: лесування, тощо. ведення копії.	16	-	8	8				
Разом за 2 модулем	32	-	16	16				
Разом за 4 семестр	60	-	30	30				
Разом за рік	120	-	60	60				

6. Теми семінарських занять

Програмою не передбачається проведення семінарських занять.

7. Теми практичних занять

Модуль	№ тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна.	заочна
1		3СЕМЕСТР		
	1	Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання	2	-
	2	Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.	6	-
	3	Перенесення рисунку на полотно.	2	
	4	Підбір та нанесення правильної імприматури або лесувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного	4	
Разом за 1 модулем:			14	-
2	1	Нанесення середніх кольорових шарів фарби.	8	-
	2	Завершальний етап. Узагальнення, лесування, проробка деталей, тощо.	8	
Разом за 2 модулем:			16	-
Усього за I семестр			30	
1		4СЕМЕСТР		
	1	Вибір кольорово – тональних відношень. Закладання та уточнення їх в роботі.	2	-
	2	Вивчення техніки та технології письма обраного	6	-

		твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.		
	3	Перенесення рисунку на полотно.	2	
	4	Підбір та нанесення правильної імприматури або лесувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного	4	
Разом за 1 модулем:			14	-
2	1	Нанесення середніх кольорових шарів фарби.	8	-
	2	Завершальний етап. Узагальнення, лесування, проробка деталей, тощо.	8	-
Разом за 2 модулем:			16	-
Усього за II семестр			30	-
УСЬОГО ЗА РІК			60	

8. Теми лабораторних занять

Програмою не передбачається проведення лабораторних занять.

9. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи складається з повторення викладеного матеріалу, а також виконання практичних завдань, які є елементами модулів.

Модуль	№ тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна.	заочна
1		3СЕМЕСТР		
	1	Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання	2	-
	2	Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.	6	-
	3	Перенесення рисунку на полотно.	2	
	4	Підбір та нанесення правильної імприматури або лісувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного	4	
Разом за 1 модулем:			14	-
2	1	Нанесення середніх кольорових шарів фарби.	8	-
	2	Завершальний етап. Узагальнення, лесування, проробка деталей, тощо.	8	
Разом за 2 модулем:			16	-
Разом за 1 семестр			30	
1		4СЕМЕСТР		
	1	Вибір сюжетно-тематичної картини або її фрагменту для копіювання	2	-
	2	Вивчення техніки та технології письма обраного твору. Вибір подібного полотна, ґрунту та підготовка полотна для копіювання.	6	-
	3	Перенесення рисунку на полотно.	2	
	4	Підбір та нанесення правильної імприматури або	4	

		лесувальної підкладки. Перша прописка з виявленням головного		
Разом за 1 модулем:			14	-
2	1	Нанесення середніх кольорових шарів фарби.	8	-
	2	Завершальний етап. Узагальнення, лесування, проробка деталей, тощо.	8	-
Разом за 2 модулем:			16	-
Разом за II семестр			30	-
РАЗОМ ЗА РІК			60	

10. Індивідуальні завдання

Програмою передбачається, що всі запропоновані практичні завдання у кожного студента повинні мати чітке графічне та живописне рішення. Крім того, можливе додаткове дослідження технічної бази.

11. Методи навчання

Методологічна основа дисципліни ґрунтується на поєднанні засвоєння нових теоретичних знань із практичною діяльністю студентів. Провідним методом навчання є **практична робота**, що реалізується в процесі вивчення та виконання копії сюжетно-тематичної картини відповідно до навчального плану.

Набуття знань і професійних навичок відбувається через спостереження та ґрунтовне вивчення живописної трактовки відповідної історичної доби в мистецтві, а також творчої манери конкретного художника.

Таким чином, методика навчання спрямована не лише на розвиток технічних умінь і професійного художнього мислення студентів, а й на формування їхньої загальної художньої культури.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема: Методи практичного контролю: поточний контроль, самоконтроль і взаємоконтроль, проміжний контроль, міні-звіти про застосовані техніки, підсумковий контроль.

13. Розподіл балів, які отримують студенти.

Засвоєння матеріалу дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини» оцінюється 100 рейтинговими балами. Навчальна дисципліна складається з 4 модулів, містить 12 завдань, зв'язаних між собою змістовною складовою. Сума балів (100 балів), яка відведена на дисципліну, розподіляється між модулями. Студент протягом семестру згідно графіку навчального процесу здає певні розділи (модулі) і одержує бали.

У балах оцінюються такі елементи навчальної роботи студентів: виконання практичних завдань (виконується під час самостійної роботи).

Студент, який без поважних причин (поважна причина - хвороба або причини, узгоджені з деканом факультету) не набрав необхідну кількість балів хоча б по одному з елементів модуля, отримує 0 балів і йому не зараховують весь модуль. Неприбуття студента на проміжний контроль в установленний термін без поважних причин оцінюється нульовим балом (0 балів). Повторна здача теми (елементу модуля) в цьому випадку не дозволяється. Додаткові дні звітності встановлюються викладачем (узгоджується на кафедрі) в кінці першого, другого і третього місяців семестру для студентів, що пропустили контрольну атестацію з поважних причин, підтверджених документально, і що мають направлення декана. Студенти, які мають заборгованість з не поважної причини, мають ліквідувати її тільки протягом залікового тижня семестру. Студентам, які мають заборгованість з неповажних причин та ліквідують її у заліковий тиждень, викладачем виставляється у відомість сумарний рейтинговий бал.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду. Для допуску до перегляду з дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини», повинні бути оцінені завдання, з яких складаються модулі (два модулі). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент з дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини», складає 100 балів в межах виконаної програми курсу.

14. Критерії оцінювання проміжних етапів контролю модулів в балах

Практичні роботи	1сем.	2сем.
Модуль 1	10/30	20/20
Модуль 2	30/30	30/30
Разом	100	100

Шкала оцінювання: національна ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

15. Тезаурус навчальної дисципліни «Копія сюжетно-тематичної картини»

Українська мова	Англійська мова
Станковий живопис	Easel painting
Сюжетно-тематична картина	Subject Pictures
Композиція	Composition
Образотворчі засоби композиції	Artistic means of the composition
Творча майстерня	Creative workshop
Фахова підготовка	Professional training
Фахова майстерність	Professional mastery
Художній образ	Artistic image
Пейзаж	Landscape
Картон	Pasteboard
Практичні завдання	Practical tasks
Аналіз	Analyses
Аналог	Analogy
Композиційний пошук	Compositional research
Академічний живопис	Academic painting
Рисунок	drawing
Натюрморт	Still life
Портрет	Portrait
Олійні фарби	Oil paints
Копійний живопис	Copy painting
Шедевр	Masterpiece

16. Методичне забезпечення

Показ робіт з цифрових фондів Харківському художньому музею та на сайтах світового мистецького доробку. Ознайомлення студентів з технічними характеристиками видатних майстрів живописного жанру та застосування додаткової літератури з дисципліни:

Використана література

Базова:

1. Бобир, О. В. Копійний живопис портретно-жанрової картини : дис. ... канд. пед. наук : 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) / Університет імені Альфреда Нобеля. – Дніпро, 2020. – 235 с. – Режим доступу:
https://old.duan.edu.ua/images/head/Science/UA/PhD_and_Postdoc_studies/015/Zakhyst/DF_08_120_006_Bobyr_O/dysertatsiya_Bobyr.pdf.
2. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
3. Жердзицький В. Живопис: Техніка і технологія: Навч. посібник. Харків: ХДАДМ, 2006. 332 с.
4. Кардашов, В. В. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. – Київ : Либідь, 2007. – 280 с. – Режим доступу:
https://library.udpu.edu.ua/library_files/422791.pdf.

5. Квомпс, В. О. Трьохстадійний метод живопису натюрморту // *Вісник ХДАДМ*. – 2008. – № 8. – С. 56–63. – Режим доступу: <https://hudprom.org.ua/archive/Herald-2008/2008-N8/08kvomps.pdf>.
6. Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Навч. посіб. для ху-дож. ін-тів та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989.- 143 с.
7. Крюк, О. О. Копіювання робіт майстрів українського живопису XIX ст. : навч.-метод. матеріали. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. – 45 с. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48217/1/O_Kriuk_TSJ_4k.pdf.
8. Пукліч О. Розробка методики з дослідження об'єктів живопису: звіт про НДР / МЮУ ХНДІСЕ ; кер. А. О. Долуда ; викон. : О. Пукліч – Х., 2019. Номер держреєстрації № 0117U004752.

Допоміжна:

1. R. *Arnheim «Art and Visual Perception»* 1974.(University of California press Berkley and Los Angeles)
2. WILLIAM HOGARTH: *The Analysis of Beauty* (London: Printed by John Reeves for the Author, 1753)
3. Альберті Л. «Три книги про живопис» 1435р. переклад А. Габричевський.
4. Н. Урсу «Теоретичні основи композиції: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей / Н. О. Урсу, Б. М. Негода, В. А. Гнатюк, І. П. Міхалевська. - Кам'янець-Подільський : Кам.-Под. держ. унів., 2004. - 61 с.
5. Титов М.Ф. Техніка та технологія темперного жовткового іконопису. Київ: BONA MENTE, 2005. 96 с.
6. Цитович В.І Технологія художнього твору як мистецтвознавча проблема. Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток. Матеріали та тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції 22-24 травня 2001 р. Київ, 2001. С.181 – 183